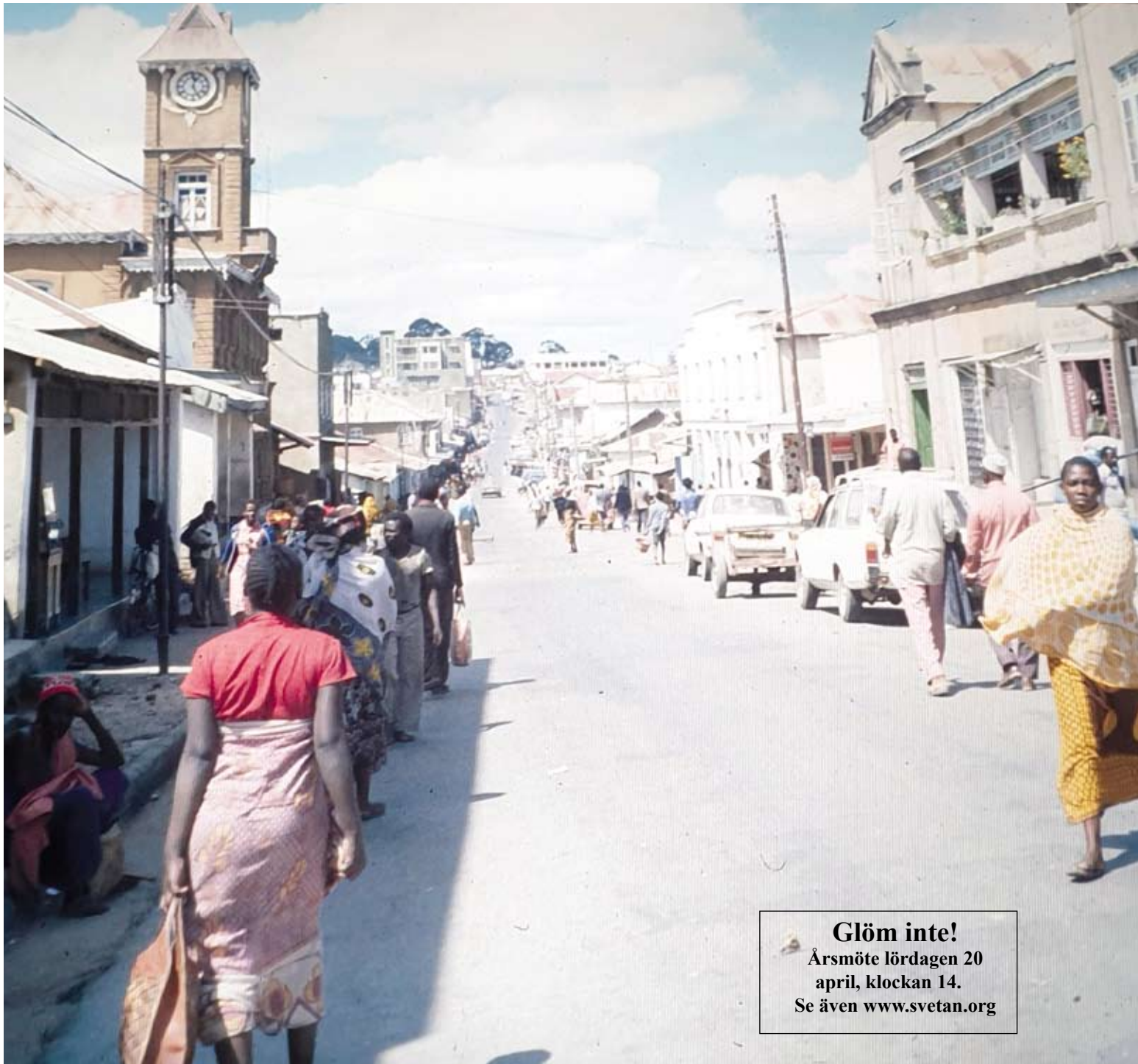

HABARI

INFORMATION OM TANZANIA

56 årg

Glöm inte!
Årsmöte lördagen 20
april, klockan 14.
Se även www.svetan.org

Nr 1/2024

Ur innehållet: Att campa med Iringa Girls Secondary School, Om kyrkliga vänorter.

TIDNINGEN HABARI

utges av
SVENSKTANZANISKA
FÖRENINGEN
SVETAN

REDAKTION **epost: habari@svetan.org**

Lars Asker, redaktör mobil 0705 852310
lars.asker133@gmail.com

Eva Löfgren mobil 0702 11 98 68
eva@diversity.se

Sten Löfgren mobil 0708 90 59 59
sten@svetan.org

PRISUPPGIFTER 2024

SVETAN-medlemskap inkl HABARI 300 kr

Medlemskap exkl HABARI 100 kr

Familjemedlem exkl HABARI 50 kr

Ungdomsmedlemskap 150 kr

Prenumeration HABARI 250 kr

Enstaka HABARI 50 kr

(Äldre nummer pris efter överenskommelse)

**Betala in korrekt belopp på SVETANs plusgiro
35 95 50-1 – ange på talongen vad som önskas.**

Betalning med mobil via Swish: 1230-269-787

ÄMNESOMRÅDEN i tidigare HABARI

1/13 Kvinnliga förebilder	3/18 Svetans 50 årsjubileum
2/13 John Kilaka, Karagwe 30 år mm	4/18 Religion
3/13 Swahili	1/19 Tanzaling, Sten Rylanders tal
4/13 Tanzaniadag, energi	2/19 Kultur: Tingatinga, Makonde...
1/14 Konst och litteratur	3/19 Grindar som statusmarkör
2/14 Konst och litteratur	4/19 Kibaha 50 år
3/14 NAOT, cykelsafari, swahilidag	1/20 Mensskydd, Nordiska skolan
4/14 Jordbruk och industri	2/20 Mkapas memoarer, UD-rapport
1/15 Nätverksmessa	3/20 Hårmode, medicinmän, mm
2/15 Zanzibar	4/20 Valanalys, slavhandel, Tumaini
3/15 Forskningsamarbete	1/21 Digital entreprenör mm
4/15 Valet	2/21 Magufulis död, Ndugu, Ekängen
1/16 Valanalys	3/21 Scania-Ursus-Kibaha
2/16 Ungdomar och framtiden	4/21 Nobelpris, Stig Holmqvist, JOHA
3/16 Partnerskap för lokal demokrati	1/22 Revision, Gurnah, Sahlberg död
4/16 Blandat	2/22 Tingatinga jubileum
1/17 Volontärbete	3/22 Ushirika wa Neema, Udornas tid
2/17 Swahili	4/22 Songo Mnara, Leakey, Bi Ubwa
3/17 Rättsväsende	1/23 Tanzaling, Sinti bin Saad, Tusker
4/17 Turism	2/23 Tysk kolonial historia, Sidis
1/18 Sexuell och reproduktiv hälsa	3/23 Help to help, Tumaini, Olstad
2/18 Handkapp, hälsa mm	4/23 Tvättsvamp, Zanzibar, Mission

Kopior på enstaka HABARI-artiklar kan beställas från redaktionen. Eftertryck eller utdrag ur artiklar får endast ske med författarens tillstånd. Citera oss gärna, men ange källan!

Omslagsfoto: Huvudgatan Uhuru Ave i Iringa i början av 80-talet. Gatan utgör en del av nuvarande väg A104 och var en del i The Great North Road från Kap till Kairo i det Brittiska imperiet.
Foto: Carl-Johan Smedeby

Flyeralarm AB, Stockholm 2024, ISSN 0345437
Tryckt på miljövänligt papper

sid 2 - Habari 1/2024

SVETAN

www.svetan.org
[www.facebook.com/
SvenskTanzaniska](https://www.facebook.com/SvenskTanzaniska)

Postadress:

**c/o Martha Kente Andersson
Smögengatan 20
416 74 Göteborg**

STYRELSE

Rehema Prick, ordförande
rehema.prick@telia.com

Emma Kreü, sekreterare
emmakreu@gmail.com
Martha Andersson, kassör
marthakente@yahoo.com

Jeanette Olsson, ledamot/Tumaini
msjeanetteolsson@hotmail.com

Linus Dunkers, ledamot
linus@dunkers.nu

Lars Asker, ledamot Habari
lars.asker133@gmail.com

Friends of House of Culture:

Hans Persson, ledamot
hansgpersson@gmail.com

Eva Åhlén, ledamot
evaahlen53@gmail.com

Carmen Rico-Blomstrand, ledamot
blomstrand66@hotmail.com

LOKALREPRESENTANTER

Erland Hillby
Herrhagsv 190, 752 67 Uppsala
tel 076 820 70 59

Gunilla Lundahl
Föreningen Tandala
Nöbbelövs Torg 29, 22652 Lund
tel 076 866 60 39

Rehema Prick
Franks gata 8, 45772 Grebbestad
tel 070-732 20 21

Ta gärna kontakt med en lokalrepresentant om du t.ex. vill veta mer om Tanzania, undrar över hur det är att arbeta där eller vill få tag i någon som kan komma och prata om Tanzania. Vill du bli lokalrepresentant ta kontakt med ordföranden!

STÖDPROJEKT

Tumaini Children's Center
Kontaktperson Helena Stigsson
<http://futurewithhope.se/tumaini/>
Bankgiro 552-8161

Tanzanias ambassad

Tel 08732 24 30 /31
Näsby Allé 6, 183 55 TÄBY
epost: mailbox@tanemb.se
www.tanemb.se

ORDFÖRANDEN

God fortsättning på 2024!

Ni har väl inte glömt att boka in lördagen 20 april, klockan 14? Då är det årsmöte i Stockholm på Hotell Hellsten, Luntmakargatan 68. Tanzanias Ambassadör Grace Olutu kommer att berätta hur läget är i Tanzania och om Tanzanias utveckling under ledning av President Samia Suluhu Hassan.

När detta skrivs är vår kassör i Tanzania på uppdrag och kommer då även att besöka Tumainiprojektet för gatubarn i Bukoba som Svetan stöder.

För en tid sedan drabbades norra Tanzania av jordskred och översvämningar som orsakats av kraftiga skyfall. Ett hundratal personer har skadats och omkommit. Väderproblem med långa torkperioder följda av skyfall och översvämningar – konsekvenser av väder- och klimatfenomenet El Nino.

Just nu det är ganska kallt, det är en mörk årstid, våren är dock snart på väg, det blir ljusare och ljusare för var dag som går. Is på våra svenska gator försvinner.

Vid inbjudan till träffen med Stig Holmqvist i januari saknade vi en del epostadresser till medlemmar. **Skicka in era mailadresser så att ni inte missar något!**

Så vill jag påminna om att varje Svetanmedlem kan bidra till medlemsrekrytering genom att sprida information till Tanzaniavänner och bekanta och till föreningar som finns i Sverige och i Tanzania. Folk som har gemensamt intresse av folket och landet Tanzania. Svetan saknar den yngre generationen från Tanzania och Sverige.

Bästa hälsningar

Rehema Prick

School Safari with Iringa Girls'

Inför julhelgen 2023 råkade jag få kontakt igen med en kanadensisk volontär, Ken Neufeld, som arbetade och bodde samtidigt med mig i Iringa i början på 80-talet. Den tiden var för många väldigt speciell med bland annat stor varubrist. Självt har jag minnen från besök hos numera framlidne Mzee Ghouli i Iringa Store, där han ibland endast hade stålull och burkar med mangojuice på hyllorna.

Ken skrev en artikel med en i mitt tycke bra beskrivning om livet i Iringa i början på 80-talet som publicerades den 3 sept 2023 i *Bout de Papiere Volume 32*, Canada's Magazine of Diplomacy and Foreign Service. Ken har givit Habari tillstånd att publicera artikeln.

Carl-Johan Smedeby, volontär för Svensk Volontärsamverkan och fysiklärare vid Mkwawa TTC (Teachers Training Collage) 1983–1985.

The only time I've ever been chased by an enraged elephant while standing in the back of an antique Bedford lorry with thirty-five schoolgirls was nearly my last. This was not the last time I would bounce around in the back of a lorry with schoolgirls, nor the last time I would be chased in a lorry by an enraged elephant, nor even the closest I came to dying with my students in the back of a lorry. But you cannot beat an enraged elephant, schoolgirl and lorry story so I am going with that.

It was hard times at Iringa Girls Secondary Boarding School when I arrived on a two-year teaching contract in 1982. Tanzania's economy was in near total collapse and life seemed to be impossibly difficult for everyone.

One morning shortly after my arrival our staff room emptied when my colleagues rushed to the outdoor market at the rumour of salt. There was salt, but it had been scraped up from a sea pond in the form of large chunks peppered with dirt and rocks. It had to be dissolved, strained, and re-evaporated in the sun before you could add a pinch to your bean stew. Another colleague travelling in the north on school break ran into a tourist shocked that the shop he had just visited had vinegar, but nothing else. My colleague demanded the location of the miracle shop and ran to buy a case of the vinegar which he brought back, 800 kilometres on a bus to share with us in Iringa. Expatriates like me subscribed to the airmail Manchester Guardian Weekly newspaper as it not only provided a window on the world we had left behind, but the paper itself was of texture to use, when cut into squares, as toilet paper. I still wonder whether the journalists had any idea where their writing ended up.

Without a family to care for, these challenges were difficult but also exhilarating in a way. For my Tanzanians colleagues and neighbours, they were crushing. There

was no chance they could make ends meet with their teaching jobs; not so much for lack of money but because the necessities of life were not available. The teachers ended up cultivating every available bit of land in and around the school as we all became farmers and scavengers.

In theory our staff housing had running water and electricity, but weeks would go by without either. Under our neighbours' tutelage, we young city slicker greenhorns became experts at catching rainwater from the roof drains, cooking on charcoal, butchering chickens and washing clothes in a bucket. We prepared lesson plans by candlelight, rationed batteries for our shortwave radios and learned to appreciate the bamboo sap home brew known as ulanzi. At school, tattered textbooks had to be shared among several students who used old copies of *The Daily News* to replace the torn covers. In the absence of staples or paper clips the girls would pierce the top left corner of their exam papers with a pencil and then use a thread extracted from the hem of their skirts to tie the papers together.

Ambitious plans

Post-independence in 1961, President Julius Nyerere undertook ambitious projects to develop this huge and overwhelmingly rural country. The most ambitious and well known was the goal of universal primary education. He also increased the number of girls and boys in secondary school. That was where folks like me came into the picture; initially there had not been enough educated Tanzanians to fill all those new classrooms. By the time I got there, this had changed as the system was graduating a lot of teachers and did not need outside help. But my Headmistress wanted someone trained in teaching English as a second language because the girls coming into the school had been taught in Kiswahili in primary school and were having trouble ma-

Iringa Market, salt till salu i förgrunden.

king the switch to the all-English language instruction in secondary school. Fortunately for me and my conscience there were not many teachers with this training in Tanzania.

Tanzania had similarly ambitious dreams for public health care, transport infrastructure, irrigation schemes and electrification. Expensive ambitions for a country with a small tax base. By the end of the 1960's President Nyerere was convinced the state needed control of what little there was to ensure that economic decisions and revenue benefited the majority. This logic led to nationalization of many of the larger farms, much of the industrial sector and even most of the larger retailers.

By the time I arrived in 1982 the full impact of these decisions had firmly taken root and not much was being grown on the large state farms, little was being made in the factories and tourism had largely disappeared. These stumbles in management of the economy were compounded by ideological tussles with the World Bank and the western donor countries, the international oil price shock of the seventies and a war with Idi Amin's Uganda. Without foreign currency almost nothing was being imported (except perhaps East

Ken at work during laundry day

German Sauerkraut cans, faulty Chinese flashlights and other strange shoddy items linked to “friendship” agreements with eastern bloc countries). Strict controls on the little foreign currency available resulted in a black-market economy pegged to dollars and euros. In this downward spiral, and without a lot of ideas or options, the Government doubled down on enforcement. But this led to a substantial increase in corruption as needy citizens negotiated with needy bureaucrats over the allocation of scarce resources.

Field trip funds

Despite its financial difficulties and eroding ethics, the Tanzanian State was still, at its core, aspirational and its bureaucratic systems sputtered along. Which brings me back to that Bedford lorry full of schoolgirls and their heavily bearded English teacher, Mwalimu Ken. As it turned out

the school budget had an unused allocation for educational field trips. My Tanzanian colleagues, too busy growing maize and chasing rumours of soap, wanted nothing to do with this budget, so there the money sat waiting for unsuspecting me.

Always desperate for an inspiring conversation topic (my students and I knew almost nothing about each other’s world, so my discussion topic ideas often fell flat), I proposed “Animals of Tanzania” and discovered that none of my students had visited their National Parks. To my safari-crazed mind, this was hard to fathom. Ruaha National Park, one of the best in Tanzania, was only one hundred and ten kilometres from Iringa Girls. I cannot recall what possessed me to even raise the idea with Headmistress Mgonja but she agreed and just like that, it was a funded plan. The idea made no sense at all: the only vehicle we had at our boarding

school with over three hundred students was an antique Volkswagen combi nearly always out of commission, there had not been petrol or diesel at the filling stations in months, there were no hotels at, in, or near Ruaha Park and nowhere to eat.

But the headmistress was a force of nature. She arm-twisted her counterpart at Tosamaganga Boys Secondary to lend us their lorry. This was progress but it would only hold thirty girls and I was Form Master for sixty girls in Form Three. It would have to be two camping trips instead of one. She then shamed the Regional Commissioner into allocating two drums of diesel fuel from his strategic stock. Ruaha National Park had basic dormitory facilities which we were welcome to use but we would have to be self-sufficient for food; I would have to recruit Sister Dotta.

German occupation

Iringa Girls Secondary School had been part of an extensive network of Italian Catholic Missions in the southern Highlands prior to independence. At the time I was too wide-eyed to wonder why villages like Tosamaganga looked straight out of Tuscany with massive brick churches, schools and hospitals built around piazzas. It is a bit of a long story. When the Germans occupied what they called German East Africa they moved swiftly into the interior to the fertile southern highlands which had good agricultural land, resources and a healthy climate. To their chagrin, they discovered that the Wahehe people of the Highlands under the leadership of Chief Mkwawa were vigorously opposed to their presence. It took years of military campaigns and brutal repression by the Germans to finally impose themselves in the area. Over time they used German Benedictine missionaries to establish schools and hospitals in the Southern Highlands (and Lutherans elsewhere in the country) With the First World War Germany lost their African colonies and the Benedictines left Tanzania. The League of Nations gave the British a mandate to administer the former German colony under the new name Tanganyika. The British were not keen to invest much in their new territory and convinced the Italian Consolata Fathers to take over the abandoned missions around Iringa. Sister Dotta was a nun left-over from that legacy living in a small convent with a few other Italian nuns who operated a health clinic. Sister Dotta was the head of our Home Economics Department. She had secret, perhaps divine, sources of sugar and flour for her students’ baking exams. These exams would then find their way to the teachers’ room at chai time.

forts. sista sidan

Saturday morning students parade and sing while sister Dotta and other teachers inspect their cleaning job.

Tidningskrönikan:

Fossilt, klimatmöte och demonstrationer

Under perioden november-januari skrivs det fortsatt mycket om fossila bränslen: Gasfyndigheter på fastlandet, gasavtal med Uganda och nu har rören för oljeledningen från Uganda kommit. Men också klimatet finns med, för Tanzania deltog med en stor delegation i COP28 mötet i Dubai.

Det politiska klimatet har också hettat till: I februri skall parlamentet ta beslut om de ändringarna i vallagarna som regeringen föreslagit för att stävja fusk och ojustheter. Oppositionen anser att ändringarna är helt otillräckliga, bl.a. blir valkommisionen även framöver inte fristående från regeringen. Så i slutet av januari organiserade Chadema landsomfattande demonstrationer - som kunde genomföras utan trakasserier från polisen.

Förskingrade medel återvinns

Staten har lyckats återfå 14 miljarder Tsh av de medel som förskingrades budgetåret 2021/22 fram till oktober 2023. Av de 1790 åtal som väckts har staten vunnit 965, medan 621 fall inte är avgjorda än.

Informationen gavs i parlamentet i samband med debatten om riksrevisorns årliga rapport, vilken som vanligt innehöll många exempel på misstänkt korruption och bristfällig ekonomisk kontroll.

5/11 Daily News

Framgångar i golf

Det kvinnliga landslaget i golf lyckades försvara sin titel i East and Central All Africa Golf Challenge, och segrade med 7 slags marginal. Tävlingen ägde rum i Kigali, Rwanda. Kenya kom tvåa, och Uganda tog tredje platsen. Tanzania vann tävlingen för fjärde gången. 5/11 Daily News

Segrar i ungdomsfotboll

Fotbollsturneringen för Under-15 började bra för Tanzania. Zanzibar-laget vann över Rwanda med 3-0, medan fastlandslaget vann över Somalia med 1-0. Lagen ingår i grupp B. 6/11 Daily News

Investeringarna ökar i EAC

Direktinvesteringarna i Östafrikanska Unionen EAC ökade med 9% till 3,8 miljarder US\$ under 2022, enligt World Invest-

Spelare ur Zanzibars ungdomslag, som till slut vann cupen i Rwanda.

ment Report. Ökningen skedde trots negativ påverkan av inflation och krig, och drivs till stor del av investeringar i naturtillgångar som olja, gas och olika bristmetaller. De största investeringarna skedde i DR Congo, som numera är en del av EAC. 7/11 Daily News

Oromo fredssamtal fortsätter i Dar

Den andra rundan fredssamtal mellan Etiopiska staten och Oromo Liberation Army har ägt rum i Dar es Salaam. Båda sidor hävdar framsteg, men något avtal kom man ännu inte fram till. Konflikten har pågått i fem år. 8/11 Addis Standard

Avtal med Uganda om gasexport

Ett avtal om framtida gasexport har slutits med Uganda. Under budgetåret 2024/25 skall en gemensam feasibility study genomföras, för att kartlägga vilka investeringar som behövs.

För närvarande producerar Tanzania 250 megakubikfot gas, varav 80% används för elproduktion. Potentialen för ökad gasproduktion och export är mycket stor.

10/11 Daily News

Fotbollsungdomar hem som hjältar

Zanzibars ungdomslandslag i fotboll vann U-15 turneringen i Rwanda, och president Mwinyi flög hem dem i privatjet. De vann gruppspelet där de även slog sina bröder

Tanzanias kvinnliga golflandslag, som åter lyckades vinna East and Central All Africa Golf Challenge

OLA Commander Kumsa Diriba har varit i Dar för samtal med etiopiska regeringen.

från fastlands-Tanzania. I semin slog de sedan Sydsudan och i finalen Uganda, båda efter straffläggning. 17/11 Daily News

Virtuellt möte för Global South

Som en förberedelse för G20-mötet i Indien organiserades ett Global South möte virtuellt, som leddes av president Modi. Tanzania premiärminister Majaliwa deltog och efterlyste åtgärder för att bättre integrera utvecklingsländerna i världens ekonomi för mera investeringar och snabbare framsteg. Från Östafrika var också Kenya och Etiopien representerade.

18/11 Daily News

Varning för antibiotikaresistens

Enligt chefsfarmacist Msasi hotar olämplig användning av antibiotika folkhälsan. Apotekare som bryter mot reglerna riskerar böter, fängelse eller nedstängning. Msasi deltog i ett möte anordnat av RBA Initiative, en NGO som organiserats för att motverka antibiotikaresistens.

Problem har exempelvis visat sig vid malariabehandling: Först blev klorokin verkningslöst, sedan dess ersättare.

20/11 Daily News

Förslag om vallagar möter kritik

Förslag har lagts i parlamentet som sägs ha till syfte att få ett mer självständigt valsystem inför valen 2024/2025, men oppo-

I november blev Sydsudans president Salva Kiir ny ordförande för EAC.

sitionen hävdar att presidenten blir fortsatt bestämmande när det gäller sammansättningen av valkommissionen. Ett problem är att verkliga förbättringar är svåra att göra om inte konstitutionen ändras samtidigt. Beslut skall inte fattas förrän i februari. 20/11 *East African*

EACs statschefer möts i Arusha

EACs toppmöte har ägt rum, och där avslöste Sydsudans president Kiir Burundis president Ndayishimiye som varit ordförande sedan juli 2023. En av de prioriterade frågorna är en harmonisering av miljöskyddet och klimatarbetet i medlemsstaterna. Den fredsbevarande insatsen i DR Congo diskuterades också. 20/11 *Daily News*

Fabrik för Karragenan på Pemba

En fabrik för att utvinna karragenan ur sjögräs skall byggas på Pemba i Zanzibar. Råvara är sjögräs som odlas i Zanzibar sedan 40 år tillbaka för olika ändamål. Odlingen sysselsätter mest kvinnor och nuvarande produktion är omkring 16 000 ton. Den nya fabriken kommer att ha en kapacitet på 30 000 ton. (Karragenan är ett stabiliserings-, förtjocknings- och geleringsmedel/red). 27/11 *Daily News*

AfCFTA gynnar exporten

Den afrikanska frihandelsorganisationen AfCFTA har trätt i kraft under 2023 och hittills har 18 tanzaniska företag exporterat under dess paraply. Detta sade handelsminister Kijaji inför konferensen Women in Business under AfCFTA. Hon sade också att tre av bolagen ägdes av kvinnor, och sålde bland annat kryddnejlikor, rep och

Mama Samia ledde en stor tanzanisk delegation vid klimatkonferensen i Dubai.

Burundis president Evariste Ndayishimiye var EACs ordförande från juli 2023.

sisalfibrer till Marocko, Ghana och Algeriet. 1/12 *Daily News*

Mama Samia tar upp klimatlöften

Den tanzaniska delegationen vid klimatmötet i Dubai leddes av president Samia. I sitt tal påminde hon de rika länderna om det ouppfyllda löftet att årligen avsätta 100 miljarder US\$ för klimatåtgärder. Hon sa också att 1,5-gradersmålet inte kommer att nås på grund av att överenskomna åtgärder inte genomförts, något som kommer att påverka speciellt utvecklingsländerna negativt.

Samia ledde tre sidosaktiviteter under konferensen som fokuserade på ren matlagningsenergi, hållbart jordbruk och den "blå" ekonomin (bruk av vatten och hav). 2/12 *Daily News*

Infektioner i Hiv/Aids sjunker

Enligt den nationella HIV undersökningen för 2022/23 fortsätter HIV-infektionerna att minska. Nya HIV-fall för 15-64-åringar blev 60 000, jämfört med 72 000 för 2016/17. Andelen HIV-positiva varierar bland regionerna, från 1,7% i Kigoma till 12,7% i Njombe, Mbeya och Iringa. I Zanzibar är andelen HIV-smittade lägst, under 1%. 98% av dem som vet sin status får ARV-behandling. 2/12 *Daily News*

Många döda i jordskred.

Många dog efter jordskred orsakade av skyfall i Hanang-distriktet i Manyara-regionen. Ett kraftigt jordskred från Mount Hanangs sluttningar kom att delvis täcka staden Katesh och några byar med lera. Ett 70-tal personer har dött och många har skadats. 4/12 *Daily News*

Flytt av fler från Ngorongoro

Ytterligare 500 familjer kommer att få flytta från Ngorongoro viltreservat, allt eftersom totalt 5000 nya hus i byarna Msomera, Saunyi och Kitwai börjar bli klara för inflyttning. Familjer som flyttar får ett hus med tre sovrum med 2,5 acre land, och tillgång till ytterligare 5 acre för odling. De kompenseras för fast egendom som inte kan flyttas, och får ett litet kontantbidrag på 10 miljoner Tsh. I och med flytten får de

också tillgång till el, vatten, hälsovård och skolor – för närvarande är över 60% som berörs illiterata. 4/12 *Daily News*

Rör för Uganda-olja har anlänt

Rör för de första 10 milen av oljeledningen från Uganda har anlänt till Dar es Salaam. De kommer att fraktas till Nzega i Tabora-regionen, och nedläggningen av rören skall starta i april. Hela ledningen planeras vara klar i slutet av 2025, och då kan olja skeppas ut från Tanga. Den 1443 km långa ledningen blir världens längsta som är uppvärmd. 13/12 *Daily News*

Insamlingar för jordskredsoffer

Hjälp både från privatpersoner och institutioner har samlats in för de som drabbats av jordskredskatastrofen i Hanang. Antalet döda har stigit till 89. Staten koordinerar hjälparbetet, står för begravningskostnader och ett litet bidrag på 1 miljon Tsh för varje avliden. 13/12 *Daily News*

Inga brister längre 2025?

Vid ett möte med industriföreträdare pekade Mama Samia på brister som kommer att upphöra: Bristen på socker upphör 2025, då den inhemska produktionen blir större än konsumtionen. Bristen på el likaså, då två turbiner i vattenkraftverket vid Stiegler's Gorge tas i drift. Slutligen ökar produktionen av matolja så att import inte behövs. 18/12 *Daily News*

Jafo: Klimatkonferensen positiv

Miljöminister Jafo är positiv till resultaten från klimatkonferensen COP28. Avtal har slutits mellan tanzaniska företag och 56 utländska företag för arbete med miljöfrågor och anpassning till klimatförändringen. Han ser också goda möjligheter att få stöd för klimatåtgärder från den nybildade Climate Adaption Fund. 19/12 *Daily News*

BoT: Bankens guldköp fortsätter

Bank of Tanzania planerar att köpa ytterligare 12 ton guld under räkenskapsåret. Inköpen sker från den inhemska produktionen och betalningen sker i Tsh. Guld har

Miljöminister Jafo är positiv till klimatkonferensen. Han tror på företagsamarbeten och bidrag ur klimatfonden.

TanESCO får ny styrelse och ordförande blir Rhimo Nyansaho från bankvärlden.

även sålts av banken för att öka tillgången på US\$. 19/12 Daily News

IMF positivt till ekonomin

IMF beviljar ytterligare 150 miljarder US\$ ECF-kredit till Tanzania, samtidigt som man uttalar att landets strukturella reformer fortsätter som planerat. Inflationen har sjunkit från 4,9% in januari 2023 till 3,3% i oktober, delvis på grund av tillfälliga subventioner på bränsle och konstgödsel. 20/12 Daily News

Ny styrelse för Tanesco

President Samia har upplöst elbolaget Tanescos styrelse och tillsatt Dr Nyansaho som ny ordförande. Han ersätter General Simuli som utsetts till High Commissioner för Uganda. Åtgärden sker mot bakgrund av missnöjet med de återkommande strömavbrotten, som man inte lyckats få bukt med. Strömavbrotten beror på eftersatt underhåll och låga vattennivåer som begränsat vattenkraften. 20/12 Daily News

WB: Mer privat tillväxt behövs

Enligt Världsbanken har landets tillväxt under de gångna 20 åren drivits av statliga satsningar på infrastrukturen. Modellen har varit framgångsrik och man har klarat sig bättre än många andra utvecklingsländer. Men framöver behöver man reformer som gör att privatpersoner och lokala företag lättare kan få del av utvecklingen, och export underlättas. Samtidigt behöver det sociala skyddet och hälsovården stärkas. 21/12 Daily News

Stigande export

Den årliga exporten fram till oktober 2023 blev 13,5 miljarder US\$, upp 15,5% från föregående år. Guldexporten svarade för 3 miljarder US\$, medan traditionell export som kaffe och tobak stod för 0,9 miljard US\$. Tjänster svarade för 5,8 miljarder, en

Han ersätter Paul Simuli som blivit utsedd till High Commissioner i Uganda.

stark ökning som beror på att antalet turister steg till 1,75 miljoner. Reserven av utländsk valuta räcker för 4 månaders import. 22/12 Daily News

Zanzibars blåa ekonomi

Zanzibar satsar på den blå ekonomin. Fiskfångsten har ökat från 20 000 ton 2020 till 80 000 ton 2023. Samtidigt har inkomsterna ökat till 569 miljarder Tsh, och andelen av BNP har stigit från 4,5% till 6,3%. Antal fiskare är drygt 50 000, och jämte de små båtarna finns numera ett hundratal stora trålare som hittills landat mer än 4000 tonfiskar. Förutom fisk så ingår även sjögräs- och tvättsvampodling med mera i den blå ekonomin. 28/12 Daily News

Stort narkotikabeslag

Myndigheterna DCEA har gjort det hittills största narkotikabeslaget i landets historia. Det bestod av 1 002 kg heroin och 2 180 kg metamfetamin. Tillslaget gjordes i Dar es Salaam och i Iringa, och sju inblandade kunde gripas, därav två av asiatisk härkomst. DCEA startades 2017 med uppgift att hindra och begränsa införsel av narkotika i landet, i samband med att Law of

Jordbruksminister Bashe uppmanar till mer tobaksodling för ekonomins skull.

Drug Control and Enforcement Act började gälla. 28/12 Daily News

Ny läroplan från 2024

Den nya läroplanen ersätter den från 2014. Den innebär bland annat att skolåldern sänks från 7 till 6 år, men det första skolåret är förberedande. År 8 börjar 4 års O-level secondary school, uppdelat på en teoretisk gren och en "yrkesskola". Skolplikt råder fram till fjärde året av secondary school. 29/12 Daily News

Importvärdet upp med 1 procent

Enligt Bank of Tanzania steg värdet av importen till 16,17 miljarder US\$ från 16,06 miljarder till och med oktober månad 2023. Oljeprodukter svarade för 20%, men värdet har minskat med 16% beroende på minskning i både pris och volym. 29/12 Daily News

Mwinyi uppmanar till motion

Zanzibars president Mwinyi uppmanar till åtminstone 30 minuters daglig motion som ett sätt att behålla hälsan. Uppmaningen gjordes i samband hans 4km långa promenad till Amani-komplexet, där 149 gymklubbar hade anordnat massgympa i samband med 60-års jubileet av revolutionen på Zanzibar. 2/1 Daily News

Nytt skatterekord

Sista halvåret 2023 lyckades skattemyndigheten få in 13 900 miljarder Tsh (98% av prognosen), 11,5% mer än motsvarande period 2022. Samtidigt slogs månadsrekord i december med 3 050 miljarder Tsh. En orsak till att skatteinkomsterna ökar är bättre information till skattebetalarna, elektronisk kassa-apparatur och datorisering. 2/1 Daily News

Världens största krokodil

Det amerikanska paret Josh and Sarah Bowmar har nedlagt den största krokodilen som rapporterats, den var nästan 5m lång. Jakten skedde i Lake Rukwa Game Reserve. Enligt CITES-konventionen kan

Zanzibars president Mwinyi uppmanar till regelbunden motion för hälsans skull

man i Tanzania jaga upp till 1600 krokodiler om året. Myndigheterna hoppas nu på fler jagande turister. *3/1 Daily News*

Folkets åsikter om vallagar önskas

Vice premiärminister Biteko efterlyste i sitt nyårstal i Geita medborgarnas synpunkter på de tre vallagar som introducerats i parlamentet i november, som berör valmyndighet, politiska partier och president/parlament samt lokalval. (Oppositionen har varit kritisk/red). *4/1 Daily News*

Tobaksproduktionen ökar

Enligt jordbruksminister Bashe skördade Tanzania 123 000 ton tobak 2023. Zimbabwe är störst på tobak i Afrika med 296 000 ton, Malawi och Tanzania delar andraplatsen. Ministern ser gärna att landet blir störst på tobaksodling. *9/1 Daily News*

Mer samarbete med Bangladesh?

Mama Samia har gratulerat Bangladeshs Hasina Wazed till en fjärde period som premiärminister, och till landets stora ekonomiska framsteg. Samia ser fram mot utökad samarbete inom bland annat jordbruk och fiskerinäring. Handeln mellan länderna är än så länge liten. *9/2 Daily News*

Gasfyndigheter på fastlandet

Enligt energiminister Biteko har staten slutit ett avtal med Ndovu Gas Drilling om fortsatt borrhning efter gas och konstruktion av nödvändig infrastruktur. Fyndigheten i Ruvuma beräknas ge minst 60 miljoner kubikfot gas per dag. Gasen skall sedan ledas till fabriken som byggs för flytande gas i Mtwara via en 34 km lång ledning. *11/1 Daily News*

Kolerautbrott i Mwanza

Myndigheterna i Mwanza informerar om ett kolerautbrott i regionen. 28 personer har

diagnostiserats med kolera, från Magu och Nyamagana distrikten. *12/1 Daily News*

Lägst statsskuld i Afrika?

Enligt IMF:s senaste rapport är Tanzanias statsskuld 41,8% av dess BNP. Den har stigit något, men den är ändå en av de lägsta i Afrika. (Dock tveksamt om den är lägst/red). *14/1 Daily News*

Demonstration mot valreformer

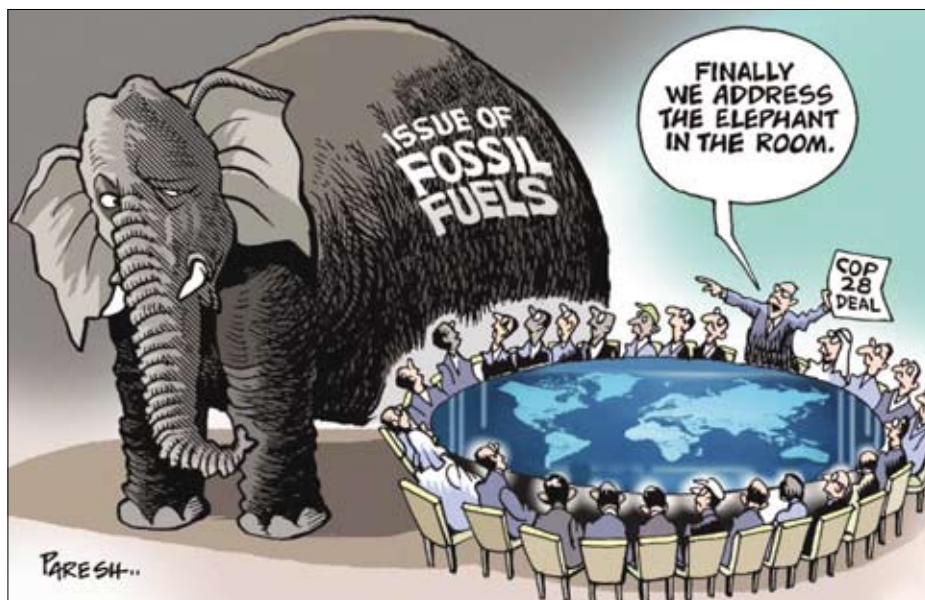
Det största oppositionspartiet Chadema har nu genomfört den största demonstrationen sedan förbudet mot politiska möten hävdades för ett år sedan. Demonstrationen ägde rum i Dar, inför den debatt i parlamentet om förslaget till ändrade vallagar som är planerad till februari. Chademas ordförande Mbowe, som fängslades under president Magufuli, utlovade demonstrationer över hela landet ända tills regeringen tar hänsyn till oppositionens kritik. Demonstrationen kunde genomföras utan störningar. *24/1 East African*

Institut för havs- och fiskeriteknik

Som ett led i sin satsning på de blå ekonomin skall Zanzibar inrätta ett institut för maritima studier och fiskerinäringen. Detta kommer att komplettera Institute of Marine Sciences, som lyder under universitetet i Dar es Salaam. Inriktningen skall vara mindre akademisk och mer inriktad på den blå ekonomins mer handfasta behov. *26/1 Daily News*

Militär insats i DRC avslutad

Östafrikanska unionens militära insats för att stabilisera läget i östra Congo har avslutats. Enligt generalsekreterare Mathuki har insatsen varit framgångsrik, men EAC stöder fortsatt arbetet att stabilisera området på andra sätt. Enligt insatsens befälhavare general Kiugu var insatsens viktigaste resultat en vapenvila mellan rebellgruppen M23 och regeringen. Enligt honom hade många internflyktingar kunnat flytta tillbaka till sina hem. Städerna Goma och Sake är inte längre hotade. *29/1 Daily News*

Om kyrkliga kontakter under 50 år:

Tanzaniaresan med ungdomar från Grums

Tanzaniaresan med ungdomar från Grums äger rum sommaren 1973. Målsättningen var närkontakt på församlingsnivå med en ung afrikansk evangelisk-luthersk kyrka. Vi är inbjudna av biskopen i Bukobastiftet, Josia Kibira, att besöka hans stift i nordvästra Tanzania under tio dagar som stiftets gäster. Kostnaderna får vi stå för själva.

Vi reste från Stockholm på Sverige-Tanzaniaföreningens sommarresa som varade en månad och landade efter diverse stopp i Dar es Salaam. Där bodde vi på det centralt belägna Luther house. Värdfolk var en svensk missionärsfamilj, Jonsson. Vi deltog i en del av Svetans program, men hade också ett eget i Dar es Salaam genom kontakter med Öst- och Kustsynoden. Dar es Salaam är kuststad vid Indiska oceanen men också huvudstad och största stad i Tanzania. Men redan samma år togs beslut att Dodoma skulle bli den nya huvudstaden genom sitt centrala läge nästan mitt i det till ytan väldiga Tanzania. Närheten till folket i hela landet var det primära.

En vecka i Dar es Salaam

Nästan hela första veckan tillbringade vi i Dar es Salaam med omgivningar och på intressanta studiebesök. En särskild händelse blev avgörande för resans uppföljning - så att vi år 2023 firar 50-årsjubileet av kontakten mellan Karlstads stift och det blivande Öst- och Kuststiftet. Första söndagen i Dar es Salaam blev vi inbjudna att fira gudstjänst i Kariakoo-församlingen - den näst äldsta evangelisk-lutherska församlingen i Dar es Salaam.

Våra afrikanska värdar översätter predikan från swahili till engelska. Vi sitter på några skrangliga bänkar och det finns gräs på golvet som gudstjänstdeltagarna brukade sitt på. Min översättare heter Samuel Temba. Han är ordförande för Kyrkans Unga i de 23 lutherska församlingarna

som finns i själva Dar es Salaam. Han och jag får en fin personlig kontakt. Den har vi kvar efter 50 år. Han tar oss med på ungdomssamlingar i andra församlingar under veckan. "När ni kommer tillbaka från Bukoba ordnar vi en liten fest för er innan ni reser hem till Sverige", säger Samuel Temba till oss. Och så blir det.

Tåg och båt till Bukoba

Vi reser med tåg från Dar es Salaam upp till Mwanza, den näst största staden i Tanzania belägen vid södra stranden av Viktoriasjön. Resan tog över 40 timmar. Vi stannar vid alla stationer utmed järnvägen, 55 närmare bestämt. Det blir full kommers med färska varor, men några kycklingar och hönor köper vi inte, men ägg och mycket frukt. Vagnfönstret dras bara ned. Hela resan och allt annat är mycket intressant och trevligt beskrivet i dagboken som alla medverkar i.

Resan från Mwanza till Bukoba med Viktoria, som båten heter, tar en hel dag. Även bilar vinschas ombord. När vi framåt kvällen kommer fram till hamnen i Bukoba står missionärsparet Per och Birgitta Larsson och tar emot oss och skjutsar oss i bilen i två omgångar till Kyrkans Ungdomsgård i Bukoba där vi kommer att ha vårt högkvarter under de tio dagarna i Bukobastiftet.

Bukobastiftets gäster

Vi får vara med om oerhört fina och intressanta dagar som Bukobastiftets gäster.

Det mesta finns berättat i den ovannämnda dagboken. Vår vistelse var mycket professionellt organiserad från början till slut men också med personlig frihet. Jag känner stor beundran för de 11 ungdomarna som alla var tonåringar. Vi reste runt i både det nuvarande nordvästra stiftet och i Karagwestiftet.

Biskop Kibira var själv ute i världen på tjänsteresa. Vi tas istället emot av biskopens fru Martha och den unge domprosten, Samson Mushemba, som senare efterträder biskop Kibira som biskop i Nordvästra stiftet och senare blir vald till presiding bishop (motsvarande vår ärkebiskop) år 1994 - 2007 för ELCT - Tanzanias evangelisk-lutherska kyrka.

Skakig bussresa till Dar

På skakig bussresa på c:a 200 mil från Bukoba tillbaka till Dar es Salaam passerar vi nattetid en liten stad som heter Biharamulo. I Biharamulo-området skulle jag 20 år senare arbete som kontraktsprost på ett missionskontrakt inom nordvästra stiftet under fyra år. Nu är detta område under stark tillväxt både som samhälle och kyrka. Detta kan jag återkomma till vid ett annat tillfälle. Vi hann "runda" sjöstaden Mwanza och sedan fara vidare till en andra sjöstad, Musoma, på östra stranden av Viktoriasjön. Morgonen därpå behövde vi "ta en buss" som via Nationalparken Serengeti skulle gå till Arusha och Moshi. Troligen gick det ingen ytterligare buss

Invigning av skolhemmet i närheten av kyrkan i Kariakoo. Ett projekt för vänförsamlingarna Grums-Kariakoo. Studentrum för 100 unga kvinnliga studerande.

Samuel Temba, kyrklig ungdomsledare i Tanzania och korttidsmissionär i Sverige.

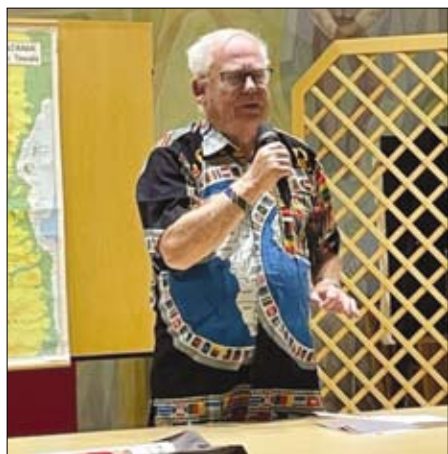
den vägen och samma vecka. Alla ungdomar var med när vi reste vidare nästa morgon på en långtur med buss i 14 timmar! Vi passerade Arusha och kom så fram till Moshi där vi lyckades få rum på KFUM. Det blev en helg i Moshi med besök i den lutherska domkyrkan. På avsedd dag återvände vi till Dar es Salaam där Samuel Temba tog emot oss och vi fick rum att vila och sova i. Det blev avskedsfest i Dar es Salaam som Samuel Temba hade ordnat med. Några av ungdomarna vilade från detta. Jag förstår detta. Alla resor och alla intryck. Men alla var med.

Vänrelation växer fram

Jag känner att en vänrelation växer fram och jag frågar Samuel Temba, till yrket lärare på partihögskolan i Dar es Salaam, om han kan tänka sig att komma till Sverige ett år som korttidsmissionär med Grums församling i Karlstads stift och med familjen Hillby som bas.

Efter en dags betänketid och samråd med familj och arbetsgivare kommer Samuels svar. Det kommer att gå. Och det gick. Det blir en särskild historia.

Samuel Temba kommer till Sverige och Grums församling första dagarna i maj månad 1974. En tvåvägskontakt är nu etablerad mellan Grums församling i Karlstads stift i Svenska kyrkan - och Kariakoo församling i Öst- och Kustsynoden inom ELCT - Tanzanias evangelisk-lutherska kyrka. När Svenska Kyrkans Mission firar sitt 100-årsjubileum i maj månad 1974 är Samuel Temba med i detta firande i församling, stift och på riksnivå. Under sin Sverigevistelse besöker Samuel Temba 55 församlingar i Karlstads stift och blir välkänd särskilt bland Kyrkans Unga. När han sedan skall resa tillbaka och hem till Tanzania, till familj och fortsatt arbete som ungdomsledare tar stiftsmissionsrådet i Karlstads stift, Sven Karlander,

Erland Hillby i Eda-Köla, Karlstads stift, för att berätta om vänförsamlingskontakt mellan Imalny församling och pastorat i Tanzania. Foto: Catarina Lind

initiativ till en avskedssammankomst på Dömlé stiftsgård, en fest med andra ord. En minnesgåva på 7.000:- kronor överlämnas till en kyrkklocka i Samuel Tembas hemförsamling Lambo i Mwangastiftet. En klocka som ringer vid alla gudstjänster och sammankomster i församlingen. Genom direktor Bergman på SKM ordnades en transport från Bergholtz klockgjuteri i Sigtuna av en klocka ner till Lambo i östra Tanzania!!! En välsignad tackgåva. Den har inskriften: "Kom till mig, alla ni

som är tyngda av bördor, jag skall skänka Er vila".

Närkontakt på församlingsnivå med en ung afrikansk evangelisk-luthersk kyrka var nu etablerad. Kontakterna mellan Grums och Kariakoo växer under åren som följer genom ömsesidiga besök. Men kommer det också att bli ett officiellt vänstifts-utbyte mellan Karlstads stift och Öst- och Kuststiftet inom ELCT? (Ja, det gör det och mycket, mycket mer).

Erland Hillby
Stenhagen, Uppsala

Grums-ungdomarna kom med i lokaltidningen vid hemkomsten, liksom de även gjort vid avfärden.

Mama Samia lyckönskar biskop Malasusa den 21 januari 2024 i Dar es Salaam till hans nya uppgift som Presiding Bishop (ärkebiskop) i Tanzanias evangelisk-lutherska kyrka.

Om utveckling på gott och ont

Det blev ett välbesökt och uppskattat möte med **Stig Holmqvist** som Svetans kulturutskott anordnade den 20 januari i Stockholm. Stig Holmqvist, författare och filmare, har under 50 år följt folkgruppen barabaigerna i Tanzania och tagit del av hur utvecklingen i det omgivande samhället påverkat dem. Framför allt har Stig haft fokus på en familj och kunde berätta om livet för tre generationer av familjen.

Allt tog sin början 1971 när Stig och hans nyfunna kärlek, socialantropologen Aud Talle, första gången fick kontakt med barabaigerna och med familjeöverhuvudet Barheida, som de sedan kom att följa tillsammans. Efter Auds död 2011 har Stig ensam fortsatt följa gruppens och familjens öden. Under årens lopp har det resulterat i fem böcker. Den senaste *I udornas tid* utkom 2023.

Stigs berättelse, i ord och bild, pendlade mellan hopp och förtvivlan. Från att ha varit relativt välbärgade boskapsskötare ändrades villkoren för barabaigerna när "utvecklingen" kom till byn. Ett gigantiskt kanadensiskt projekt för veteodling skövlade ett stort område och tvingade barabaigerna att flytta till mycket sämre marker vilket slog undan benen för deras försörjning, förde med sig sjukdomar och sociala problem. Snart visade sig veteprojektet vara ett totalt misslyckande, men då var skadan redan skedd för barabaigerna och Barheida, hans fyra fruar och barn.

Livet fortsatte i fattigdom. Några av Barheidas barn dog, andra drog sig fram så gott de kunde. Ende överlevande sonen Mugesha fick i sitt äktenskap tre döttrar: Udaudi, Udaberega och Udamwanang. (Uda i namnen är en förled som betyder flicka).

Mugesha var angelägen om att döttrarna skulle få gå i skola, och de visade sig vara studiebegåvade. Genom kontakterna med en barabaigkvinna, Margreth, som var etablerad i Dar es Salaam fick de tillfälle att gå på internatskolor. Detta är ofta ett sätt att undvika att flickor blir bortgifta i unga år och missar chanser till utbildning.

Genom generösa donationer från Stig, och genom insamling av medel, har det varit möjligt för de tre udorna att fortsätta sin utbildning. Två av dem har fått möjlighet att gå på Barbro Johansson-skolan i Dar es Salaam, välkänd för Habaris läsare. Den fascinerande historia Stig hade att berätta slutade sålunda i dur.

Stig kunde också berätta om sitt senaste besök i Tanzania under november-december 2023. Häftiga regn i mellersta delen av landet ledde till översvämningar, och även till ett stort jordskred på Hanangbergets sluttningar som ledde till minst 90 döda och många skadade. Det stora BRT-projektet (snabbussar) i Dar es Salaam, som skulle erbjuda effektiva transporter in och ut ur stan, står delvis stilla sedan det visat sig att de kinesiska bussarna har problem med klimatet i Dar.

Mötet avslutades med trivsamt mingel med givande samtal, lättare servering av samosas mm. och diverse drycker.

Hans Persson

Joanna Lumley på Zanzibar

I julhelgen gick en serie program på Kunskapskanalen med Joanna Lumley, *I kryddornas spår*. I fyra program tar hon oss med från Indonesien västerut till det avslutande programmet från Zanzibar och Jordanien den 6 januari.

Lumley föddes i Indien av brittiska föräldrar och har gjort en lång karriär som skådespelare, modell, författare och som "pensionär" allt mer som programledare.

I Zanzibaravsnittet handlar det om handelsvägar, dhownavigation, plastskräp och havssköldpaddor, sjögräsodling, Mariam Hamdans kvinnliga Taarab-orkester, Forodhani Food Market och slavhandel.

Bl a visas slavmonumentet vid den Anglikanska kyrkan på slavmarknads plats. Monumentet gjordes av Clara Sörnäs på den Svetanstödda skulptörskolan i Bagamoyo under åren 1996-1998.

Slavmonumentet igen

I TV-programmet *På spåret* den 19 januari var ett av resmålen Zanzibar. Då syntes åter slavmonumentet på Zanzibar för andra gången på en månad i svensk TV. För Habaris läsare var följdfrågorna lätta möjligen med undantag för sångartisten Freddie Mercury. Han föddes som Farrokh Bulsara 1946 i Zanzibars stenstad och dog 1991. Freddie blev mest känd som sångare i rockbandet Queen.

Clara Sörnäs slavmonument i Zanzibar Stonetown.

Läkaren Arne Kjellgren.

Ndolageläkaren Arne Kjellgren död

Kirurgern och klinikchefen från Skellefteå, Arne Kjellgren, avled nyligen i en ålder av 97 år. Han arbetade i 18 år vid Ndolage sjukhus fyra mil sydväst om Bukoba i Kagera regionen. Sjukhuset har i många år fått stöd från den svenska kyrkan. Efter pensioneringen från sin tjänst i Skellefteå inledde han sin långa karriär vid missionssjukhuset. Det var en dröm från ungdomen att få arbeta i Afrika. Hans kirurgiska skicklighet och breda kunskaper kom till stor nytta. Han blev mycket uppskattad och hedrad. Vid en avskedsceremoni vid 83 års ålder utsågs han symboliskt till kung av Haya-folket med sköld och spjut.

Just Africa

För er som undrar var vår butik Just Africa vid Södermalmstorg i Stockholm tog vägen så finns den fortfarande på nätet med adress www.justafrica.se samt vid en del marknader i Stockholmsområdet. Mest tyger och smycken i lager, men även en del ny och intressant konst. Vad gäller lokalen så har vi fortfarande hyreskontraktet och vi får se när vi öppnar igen efter att Slussen-bygget blir klart.

Carl-Johan Smedeby

Studenter kidnappade i Israel

260 unga tanzanska studenter studerade jordbruk i Israel när Hamas attackerade Israel den 7 oktober 2013. Två blev kidnappade från kibbutzer där de arbetade som en del av utbildningen. Den 17 november bekräftade det tanzanska utrikesministeriet att en av de kidnappade, Clemence Mtenga, hade avlidit. Vad som hänt med den andre, Joshua Mollel, är okänt.

Fortsättning från sid 4, Safari med Iringa Girls'

Sister Dotta involved

Sister Dotta was all-in on the safari idea and took charge of the menu and the bedding and, to my relief, the discipline. (The girls lived in fear of her but not of me). We had hours of rough, dusty and hot road ahead of us with no refrigeration, no ice and a lot of hungry girls. Sister Dotta dipped into the Convent's pantry and came up with giant bags of dried mashed potatoes. Breakfast would be maize meal porridge. Lunch would be too inconvenient so never mind.

The girls had basically two clothing options at the school. The orange skirt/white blouse uniform or the one set of dress-up go to mosque/church finery. Fancy clothes it would be.

The Bedford and its cargo before the dreadful road and its dust.

Haya, Safari

Off we went, against all odds. It must have taken at least four hours to do the 110 kilometres on the unspeakable dirt road, but we made it somehow, surely under some sort of protection pre-arranged by Sister Dotta with her boss. Mashed potato dinner was all you would have expected it to be, but the setting more than made up for it. And everything tastes better camping.

An elephant taken by poachers for its tusks, feet and tail.

Ruaha National Park

The next morning, we all piled back in the truck and went deeper into the park with a Game Ranger. Ruaha Park in those days had almost no visitors as it was so remote. It was famous for its huge elephant population (1982 census 49,000) but also for aggressive ivory poaching.

Chased by elephant

Elephants are social animals and highly intelligent with a reputation for perhaps holding a grudge. Or at least that was the impression I was left with after this trip.

We were driving slowly on a rough and winding track when an elephant in the distance flared its ears and homed in on us with determination. Lumbering is the mode you usually associate with elephants, but that gait disguises speeds up to forty kilometres an hour when motivated. Top speed in a Bedford down a hill would not have been much more than that, but on this rough track we would be lucky to hit twenty.

Elephants will often mock charge out of twisted sense of humour or just to set you straight.

But the park ranger was of the view this was not a mock charge and urged the driver on. Even I could tell this was not a good si-

A determined charge but on a real road where we had the speed advantage.

uation. For one thing, the elephant's charge started from hundreds of metres away, so personal space was not the issue. Nor was parental concern as she was alone. Our fate became a question of geometry with Tembo taking the straight line as we were forced to follow a twisty track. I must have had a camera with me but not the nerve to attempt a shot as no visual record remains (I include a photo of another incident for illustrative purposes). But the story ended happily with no girls falling out of the lorry, no tusks through Sister Dotta, the road straightening out and the elephant finally abandoning the chase.

For a long time afterwards, I would wake up in a cold sweat imagining the headline "School safari tragedy blamed on late Canadian School Teacher". The girls though, bore me no grudge and when I left Iringa in 1984, they presented me with an embroidered safari-themed tablecloth completed under the tutelage of Sister Dotta.

Text and photo Ken Neufeld

Ken Neufeld is now retired. His career meandered through Canadian University Service Overseas placement at a Girls' Secondary School in Iringa, Tanzania, the Wheat Project, CIDA, DFAIT, and GAC postings in Haiti, Peru (twice), Bolivia, Tanzania (again), Mozambique, and Afghanistan with periodic stints in Gatineau and Ottawa for re-education.

Leaving Iringa Girls Secondary School at the end of my contract in 1984.